

Konfliktmægler: Derfor er forhandling med Putin nødvendigt

Vi må finde ud af, hvad Putins ansigtsreddende forhandlingsresultat kan være. Er det fair? Måske ikke, men fuldstændig retfærdighed er sandsynligvis umulig i en tidsalder domineret af de tre konkurrerende imperier

Det er afgørende at fremme forhandling mellem Ukraine og Rusland hurtigst muligt. Den herskende holdning ser ud til at være, at det er muligt for Ukraine og Nato at sejre militært. Men det er højst usandsynligt, selv efter Ukraines seneste fremgang, og de menneskelige, økonomiske og miljømæssige konsekvenser af kriger er enorme – også for os danskere. Hvorfor er en militær sejr urealistisk? Fordi vi fortsat lever i en tid, hvor imperier dominerer.

Kloden er i dag domineret af tre imperier: Rusland, Kina og USA. De udøver alle en formel eller uformel kontrol over underordnede samfund. De dominerer m.a.o. andre nationer og etniske grupper med militær og økonomisk magt, med kulturel og ideologisk påvirkning eller en blanding af disse.

Det hankinesiske imperium har underlagt sig bl.a. Tibet og Xinjiang og undertrykker der millioner uighurere og tibetanere vha. rå magt, sindelagskontrol og indoktrinering. Kina har ligeledes ført flere krige med Indien og Vietnam om grænseområder, ligesom Taiwan er under hårdt pres fra styret i Beijing. Derudover udøver Kina øget indflydelse i mange asiatiske og afrikanske lande via storstilede infrastrukturprojekter og lån med kontrol over store dele af verdens vigtige metaller mm. til følge. Selvom Vesten taler imod disse handlinger, formår man ikke at bremse undertrykkelsen. Kina er for stærkt.

USA udøver sin imperiale magt på anden vis. Siden 1800-talles ekspansion inkl. erobringskrigene mod Mexico, hvor bl.a. Californien og Texas blev inkluderet i imperiet, har man ikke for alvor inkluderet nye landområder med magt. Men USA har udøvet sin imperiale indflydelse i andre verdensdele på anden vis for at fremme sine politiske og økonomiske interesser. Det inkluderer krige i bl.a. Vietnam, Afghanistan, Irak og Korea, samt fjernelse af demokratisk valgte regeringer og præsidenter bl.a. i Persien (1953), Chile (1973), Congo (1960/61) og underminering af regeringen i Nicaragua i forbindelse med den ulovlige Iran-Contra skandale (1980erne) mm. Derudover udøver USA sin imperiale magt vha. økonomiske sanktioner og pression. Også Europa oplever den amerikanske dominans bl.a. gennem pres for at deltage i diverse krige inkl. den katastrofale krig i Irak, som viste sig at være baseret på en amerikansk løgn om tilstedeværelsen af masseødelæggelsesvåben.

Endelig har det russiske imperium, der strækker sig tilbage til det zaristiske Rusland, over den russisk dominerede Sovjetunion til dagens Putin-styrede Rusland underlagt sig enorme landområder og et stort antal folkeslag fra Fjernøsten til Centraleuropa, og den nuværende frygtelige krig mellem Rusland på den ene side og Ukraine og Nato på den anden kan forstås som det russiske imperiums forsøg på at genskabe fordums "storhed". Putins ideologi er lige som

mange tidligere russiske (og sovjetiske) ledes imperialistisk kombineret med en overbevisning om den russiske kultur som moralsk og værdimæssig overlegen.

De tre imperier konkurrerer om magt og indflydelse globalt, og efter årtiers amerikansk militær, økonomisk, politisk og kulturel dominans slår de to andre imperier tilbage, og i den proces kommer mindre nationer forfærdeligt til skade. Den uretfærdighed, undertrykkelse og de mange drab alle tre imperier i varierende grad og på forskellige måder er og har været ansvarlige for, er åbenlyst forkastelige. Ruslands overfald på Ukraine som det seneste forfærdende eksempel. Men realpolitik i imperiernes tid rimer dårligt på retfærdighed. Det er derfor nødvendigt at være realistiske og ikke tro, at en militærindsats alene kan slutte krigen i Ukraine. Den russiske magtelite og mange almindelige russere tåler ikke, hvad man opfatter som flere ydmygelser fra Nato. Imperiet må under ingen omstændigheder tabe krigen – koste hvad det vil.

Selvom den russiske hær er overraskende ineffektiv, så er Rusland så militært stærkt, at det er urealistisk, at Ukraine og Nato kan stoppe krigen *helt* ad militærvej. Man kan ligeledes spørge sig selv, hvor effektiv USA og Nato er militært. Hvor mange krige har USA og Nato vundet efter anden verdens krig? Næsten ingen. Mange slag er vundet, men krigen fortsætter, som fx i Irak, Afghanistan og Vietnam, og freden tabes. Russerne kan *muligvis* trænges tilbage fra mange af de erobrede områder, men så kan krigen fortsætte fx som en opslidende guerilla- eller stillingskrig særligt i det østlige Ukraine med store russisksindede befolkningsgrupper. Den mobilisering af reserven, som pågår for tiden, vil også være en alvorlig trussel mod en ukrainsk militær sejr. Endelig er der risikoen for, at et presset Putin-styre vil anvende taktiske atomvåben, angribe atomkraftværker eller massivt terrorbombe civile i de større ukrainske byer med store menneskelige tab til følge. Det russiske imperium har mange militære redskaber tilbage i værktøjskassen. Derudover er det russiske folk igennem historien vant til at yde enorme menneskelige ofre, medens Vestens regeringer – heldigvis - er tvunget til at tænke på at begrænse de menneskelige tab pga. den offentlige opinion. Men det gør også Vesten svagere i lange opslidende krige end diktatoriske regimer som fx Talibans og Putins.

Ingen af de tre atombevæbnede imperier kan overvinde hinanden militært uden have enorme menneskelige, miljømæssige og økonomiske konsekvenser. Selv hvis de skulle vinde på kort sigt, vil den tabende part på sigt sandsynligvis genoptage kampen i en anden form. De militære løsninger må derfor suppleres og med tiden helt afløses af fredsforhandlinger, samhandel, internationale aftaler og mellemløselig forståelse mm. Det er muligvis klogt at skabe yderligere resultater på slagmarken for at kunne forhandle fra en gunstig position, men det er både farligt og uklogt at tro, at den militære indsats og de økonomiske sanktioner kan være de eneste indsatser.

For at kunne forhandle, er det nødvendigt, at man ikke ydmyger eller dæmoniserer sin modstander, eller kræver at han går af, som Biden gjorde, da han om Putin sagde "for Guds skyld. Denne mand kan ikke forblive på magten". I stedet må man forsøge at forstå sin konfliktpartners interesser og position, lige som den tidligere amerikanske præsident John F. Kennedy gjorde med stor succes under Cuba-krisen. I stedet for at slå hårdt og hurtigt som reaktion på Warszawa-pagtens opstilling af raketudstyr på Cuba, valgte han *ikke* at gøre som flertallet i kongressen og den militære ledelse ønskede i starten af krisen. Han forhandlede i stedet med Sovjetunionen og fandt en måde, hvorpå den sovjetiske leder Khrusjtjov både kunne rede ansigt – altså erklære en

form for sejr – og samtidig kunne sejle de atombevæbnede raketter tilbage til Sovjetunionen. Amerikanerne gav russerne noget, nemlig fjernelse af missiler i Tyrkiet og Italien og et løfte om ikke igen at invadere Cuba. Derefter trak Khrusjtjov raketterne tilbage.

Vi må finde ud af, hvad Putins ansigtsredende forhandlingsresultat kan være. Ukraine kan til gengæld for visse indrømmelser opnå sikkerhedsmæssige og økonomiske garantier inklusiv et medlemskab af EU. Er det fair? Måske ikke, men fuldstændig retfærdighed er sandsynligvis umulig i en tidsalder domineret af de tre konkurrerende imperier. Det vil til gengæld skabe fred og mulighed for en rimelig fremtid for det hårdt prøvede ukrainske folk. Måske kan Norden og Danmark med sin tradition for fredsskabelse og en politiske tredje vej være initiativtager til disse forhandlinger evt. i samarbejde med en mægler, som den russiske ledelse har tillid til?